

El llenguatge

Tres a un

Tres a un, naturalment, és l'expressió del resultat d'un partit de futbol: l'equip que jugava a casa, al seu camp, va marcar tres gols, i l'altre equip, el que jugava a camp contrari, en va marcar un. Anàlogament: dos a un, un a un, un a zero, un a dos, etc., tal com sempre s'ha dit, sembla, sense cap vacil·lació.

Sí, en canvi, que observem que hom vacil·la quan l'expressió de resultats com els que acabem d'indicar —en què un dels dos equips, o tots dos, ha marcat només un gol— es fa indicant el nombre de gols després del nom de l'equip que els ha fets. Al costat, per exemple, de Barcelona: tres, Espanyol: un, hem pogut sentir, també, Barcelona: tres, Espanyol, «u», talment com si es volgués indicar no el nombre de gols que ha marcat l'equip d'aquest darrer club, sinó el número d'ordre d'algun element que forma part d'una sèrie numerada i que hom li atribueix.

Efectivament, la forma *u* correspon al numeral ordinal amb què es designa el primer terme d'una sèrie numerada, i la forma *un* és la de l'adjectiu numeral cardinal que indica el nombre del qual tots els altres son agregats. Així, si bé diem *Un* i *un* fan dos, *En* tenia dos però només me'n queda un. Amb *un* en tenim prou, diem, en canvi, *El* quilòmetre *u*, *El* dia *u* de maig, el número *u*. Notem que una cosa semblant s'esdevé amb el numeral dos, que té la forma femenina *dues* com a adjectiu numeral cardinal però que és invariable quan indica ordre. Comparem: *un* llibre i una rosa, dos llibres i óues roses, l'armari *u* i la taula *u*, l'armari dos i la taula dos. Per tant, així com diem tres a un o bé un a un, cal dir igualment, per exemple, Barcelona: tres, Espanyol: un, o bé Saragossa: un, València, un. Notem que si gol (o el nom de qualsevol altra jugada que determinés, amb el seu nombre, el resultat d'un partit) fos del femení, hauríem de dir tres a una, dues a dues, etc., i, anàlogament, per exemple, Lleida: dues, Girona: dues, etc.

En canvi, el resultat de les anomenades travesses, tal com és generalment ben sabut, s'expressa amb els símbols 1, 2 i X, amb un valor purament convencional: 1 i 2 no indiquen cap nombre o quantitat sinó que són unes simples figures i és lògic, per tant, que siguin llegides amb els noms respectius d'aquests símbols, *u* (i no *un*) i *dos*.

Albert Jané